

گرده افشانی، رشد لوله گرده و تعیین بهترین پلی‌نایزر برای گیلاس (*Prunus avium* L.) رقم قرمز رضائیه

محمد محمودی^۱، کاظم ارزانی^۱ ناصر بوذری^۲ و محمود ملکی^۳

(^۱) به ترتیب دانشجوی کارشناسی ارشد و دانشیار گروه علوم باغبانی دانشگاه تربیت مدرس

(^۲) استادیار بخش تحقیقات باغبانی موسسه نهال و بذر

(^۳) دانشجوی کارشناسی ارشد گروه بیوتکنولوژی دانشگاه تهران

گیلاس (*Prunus avium* L.) یکی از مهمترین میوه‌های مناطق معتدله در دنیا است. اکثر ارقام گیلاس به دلیل خودناسازگاری، همواره مشکلاتی را از نظر تلقیح و میوه‌دهی به همراه داشته‌اند. لذا برای تولید میوه تجارتي نیاز به گرده دهنده مناسب و سازگار دارند. در این آزمایش گیلاس رقم "قرمز رضائیه" به عنوان گرده گیرنده با دانه‌گرده ارقام زرد دانشکده، پروتیوا، صورتی لواسان، حاج یوسفی، مشکین شهر و همچنین قرمز رضائیه تحت بررسی قرار گرفت. تیمارهای یاد شده بر اساس طرح بلوکهای کامل تصادفی (RCBD) با سه تکرار به کار گرفته شدند. تعیین سازگاری و ناسازگاری ارقام گرده دهنده به کمک دو روش گرده افشانی کنترل شده و مطالعه میکروسکوپی رشد لوله گرده صورت گرفت. نتایج حاصل از گرده افشانی کنترل شده نشان داد که رقم مشکین شهر و پروتیوا سازگار و بقیه ارقام شامل زرد دانشکده، صورتی لواسان و حاج یوسفی ناسازگار می‌باشد. درصد تشکیل میوه در رقم قرمز رضائیه با استفاده از ارقام ارقام زرد دانشکده، پروتیوا، صورتی لواسان، حاج یوسفی و مشکین شهر به ترتیب ۰/۵۴، ۰/۹۴، ۰/۲۴، ۰/۸۰ و ۶۱/۳۶ درصد بود. همچنین نتایج نشان داد که گیلاس قرمز رضائیه یک رقم خودناسازگار می‌باشد (درصد تشکیل میوه= صفر) و برای تشکیل میوه نیاز به گرده ارقام مناسب دارد. مطالعه با کمک میکروسکوپ فلورسنس هم نشان داد که لوله گرده رقم مشکین شهر ۹۶ ساعت پس از گرده افشانی به تخمدان می‌رسد که این نتایج روش اول را تأیید می‌کند.

واژه‌های کلیدی: گیلاس، خودناسازگاری، گرده افشانی، دانه گرده، میکروسکوپ فلورسنس، زرد دانشکده، پروتیوا، صورتی لواسان، حاج یوسفی، مشکین شهر، قرمز رضائیه.